

ABONAMENTE:
Pe un an . . . . . 10 Leu
Pentru preoți și învățători . . . . . 8 "
Anunțuri și reclame după invocări.

ORGAN AL TINERIMEI DOBROGENE

Apare de două ori pe lună

DIRECTOR ȘI PROPRIETAR
CONST. N. SARRY

Redacția și Administrația str. Dorobanților

Cultura Generală.

„Voința Națională”, referindu-se la un studiu recent al unuia din fruntașii pedagogiei din Austria, Ludwig Gurkitt, se ocupă în două numere consecutive, de la 15 și 16 c. de „idealismul și cultura generală” din actualul sistem de învățămînt din școli.

Chestiunea comportă oare-care discuție, ceea ce ne vom încerca să face în coloanele acestui ziar.

Un cunoscut scriitor, vizitând acum cîteva timp biblioteca centrală din Paris, își arăta impresiile într'unul din numerele „Epocei”, rezumîndu-le cam în termenii următori:

„Etaje peste etaje, săli peste săli, dulapuri peste dulapuri, volumie peste volume... nenumărate. Dar dacă să apuca cineva să extragă numai esențialul din acesto cărti și le-ar compara coprinsurile, ar vedea că totul se reduce la cîteva broșuri și acelea date ritate unor scriitori foarte vechi.”

Nu avem nimic de opus; observația e justă. Toate sunt vechi și nouă toate! Dar dacă nu putem veni în fiecare zi cu lueruri noi, nu trebuie să renunțăm de la a trage zilnic folosase noi din luerurile vechi.

E știut, două sunt elementele esențiale care compun omul: corpul și spiritul. Deocl. o educație sau — mai bine zis — o creștere ratională și solidă nu trebuie să piardă nicăi un moment din vedere cultivarea și desvoltarea ambelor acestor elemente. Creerul cel mai bine organizat nu va sluji la nimic, dacă nu are putere vitală îndestulătoare. Dîndu-se numai o egală importanță și atențione desvoltării creerului și a corpului, nefavorizînd pe unul în detrimentul celuilalt, se va putea obține o «mîntă sănătoasă într'un corp sănătos» sau, cum zicea filosoful american Emerson, «un bun animal».

La desvoltarea corpului contribuiesc dieta, hrana, mișcările, gimnastica și altele, pe când la acea a spiritului, literale, arta și științele, sau aşa zisă hrana spirituală.

Intru că privește educația fizică a omului, fiind streină de tema ce ne-am

propus a desvolta, nu vom intra în amânunte, ci ne vom limita numai la educația sa intelectuală, și în particular asupra surselor de la cari el trebuie să-ștă alimenteze creerul. Și, cînd zice educație intelectuală, înțeleg în același timp pe cea spirituală și acea morală, religioasă.

Adevărată știință și adevărată religie — a zis profesorul Huxley, la sfîrșitul unei serii de conferințe — sunt două surori gemene, pe cari nu le putem despărțî fără să pricinuim moartea amîndorora. Știința prosperează cu cît e mai religioasă și religia inflorește cu cît se întemeiază mai mult pe adîncimea și pe soliditatea științifică. Operele mari săvîrșite de filozofi n-au fost atît fructul inteligenței lor, cît au fost al direcției date acestei inteligențe de către un spirit cu desăvîrșire religios. Adevăratul nu s-a arătat atît perspicacității lor logice, cît s-a arătat răbdării, dragostei, sincerității și devotamentului lor.

Am spus că ne vom ocupa în special de locul, de la care trebuie să-ștă procure omul cunoștințele necesare. Cunoștințele ce omul are la dispoziția sa nu-s creațiuni ale timpului de astăzi; la aflarea și stăpînirea lor a luerat Istoria întreagă, milinea întregă. Acel ce voește deci, să-ștă cultive și să-ștă desvolte spiritul, trebuie să parcurgă, să seormonească întreaga Istorie, începînd cu timpurile cele mai depărtate.

Purtăm pe spinarea noastră, ca și legendarul Atlas, o sarcină colosală și imaginația-vea ce sfortărî ar trebui făcute, ca să o scuturăm fără să cauzăm un mare prejudiciu. Dator e deci omul, care voește să se instruiască într'un mod rational, sistematic și sănătos, să searmăne, să depene — dacă mi se trec expresiunile — toate creațiunile spirituale ale popoarelor orientale propriu zise, ale Grecilor, Romanilor și Europeanilor evului mediu, cum și toate operele Europei moderne.

Din popoarele străvechi, Orientalii sau n'aș produs nimic, ori creațiunile lor erau atît de mici și neînsemnante încât să-ștă spulberat în vastele ținuturi ale Saharei și Mesopotamiei. Europeanii medievali orbocâiau în întuneric pe cînd la Constantinopol înfrigera Imperiul roman de răsărit și preparau cu elementele, ce recunoscători

primeau de la Greci și Romani, în decursul timpului, civilizația modernă. Astfel cunoștințele doritorului de cunoștințe se restrîng la studierea produselor intelectuale ale primelor două mari popoare, Greci și Romani, și apoi la aceleale ale Europei moderne. Cum însă la aceste din urmă distingem opere pur literare și literare de domeniul științelor fizico-matematice, putem zice că omul trebuie să-ștă cultivate facultățile intelectuale: 1) prin instrucția clasică, 2) prin operele literare moderne și 3) prin studierea și urmărirea miraculoaselor invenții și giganticele progrese dobîndite pe terenul științelor pozitive.

Prin «instrucție clasică» înțelegem instruirea omului cu ajutorul operele ce ne-aș rămas pe urma celor două popoare ale antichității, Greci și Romani, adică prin studierea limbii, a vieții lor publice și private și în general educarea cu ajutorul istoriei elline și romane.

Dar se naște cestaunea: de ce să ne risipim prețiosul timp, studiind operele așa numite de unii, ruginile și să nu-i întrebuițăm cînd și reșitind operele Europei moderne, pentru care și timp mai puțin trebuie și folosite mult mai practice se obțin? La această întrebare vom răspunde mai întîi în calitatea noastră de oameni și al doilea în acea de Români.

IMPRENSA

Mai mult sugestional de un prieten, acum cîteva zile mă hotărsc, ca în tovarășia lui, — dinsul mai fusese — să mergem să „consultăm” o cărturăreasă.

Nu rîdă nimens! Fiecare din noi, sub imperiul unor anumite stări sufletești, face tot felul de prostii, de care ei însăși se crucește a doua zi.

Am lăsat să se insereze bine, ca să nu ne vadă vecinii: aveam, vedeți, conștiința gugumâniei ce comiteam.

„Oracolul”, în persoana unei descendente a lui Faraon, își are reședința în „Tiganie”.

Însoțitorul meu, bine cunoscut — după cum mă putut convinge Iindată — de cărturăreasă, a făcut cuvenita introducție.

— Prietenul meu, zise el, a dat de un mare necaz. (După instrucționile date de el, subsemnatul făcea o mutră plouată). Și l-am adus la el, să-l dai în cărti.

— Noaptea cărlile nu cad, cum ar trebui să cadă, răspunse ea. Aă și ele, ale lor! Totuși, fără altă ezitare, îmi spuse să mă apropi de pat și după ce tăial niște cărlăci amestecate și desfășurate, dinsa începu:

— Își cad banii între drumuri.

— Mulți?

— Asta nu se poate vedea în cărlăci... Dar își cad... vite

drumul de seară și drumul de zi... D-ta n'a primit zilele astăzi o veste?

— Nu.

— Atunci al să primești pe curiad.

Mare necaz îți poartă un cral de ghindă. Te-ai înținca, dacă putea... Astă de roșu îți vrea bineie; uite, cu gindu, cu trupu.

— E înălătură său bătrîn?

— De, astă n'o pot spune; dar mai mult e de mijloc. D-ia ești foarte supărăt. Îți cad lacrimi și vorbe rele. Da, ești foarte supărăt. Dar după supărarea astă o să-ți vie o mare bucurie...

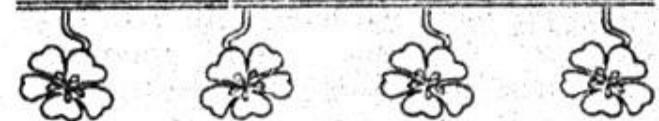
O damă de roșu se gindește mult la d-ta; al să primești un dar sau o scrisoare dela dinsa, pe drum de seară... D-ia însă căză în casă cu o damă de verde... O damă de ghindă, uite, face... lacrimi pentru d-ta. Vai! tare-i supărătă!

... Pe cît mă-aduc aminte, cam aşa m-a pisat o junătate de oră, răsfoind cind niște cărți de-ale noastre, cind niște cărți ungurești.

Care mi-a fost însă surprinderea, cind, după ce îsprăvițigancea cu mine, prietenul meu cera să-l dea și dinsului de noroc.

Nici după ce am plecat, nu l-am putut convinge, că baba își bătuse joc de amindol.

CE-SAR

Rămas bun.

Lui Fănică — cel de-atunci!

A imbătrinuit zefirul,
Vara încă și-a tors firul
Să pe zi, pe zi ce trece,
Vremea vine tot mai rece.

Rindurile călătoare
Însofile de cucoare
Părăsesc și drag și doruri
Să-ău pornit-o stoluri-stoluri.

A îngălbénit și nucul
Să-a 'ncetat din cîntec cuciul
Să de toamnă amorfită
Pică frunza 'ngălbénită.

Codru-ă trist, pădurea iată,
Ca de-o jalnică povară;
Lunca, tristă e și ea...
Tristă-ă și inima mea! —

Că te duci și tu cu vara
Cum se duce și cucoara
Să te duci cu vericica
Cum se duce rindunica
Să te duci cu stolurile
Să mă lasă cu dorurile
Să de dus, te gați mereu
Să mă lasă cu dorul meu...;

... Or veni la primăvară
Rindurile și cucoară,
Înverzi-va lunca toată
Să pădurea 'ndoliuță,
Imblinzi-se-vor zefirii
Să 'nflori-vor trandafirii,
'nflori-vor soiu și soiu... —
Numai eu usca-mă-voiu!...

A cîntă roios mierloiu,
Desfălind întreg zăvoiul,
Numai eu, de dorul tău,
M-o usca mereu-mereu —
Să de dorul tău purtată
Mi-o ură viața toată...
Să mă-ăs si zilele plinse
Să de dorul tău pătrunse!...

Tu ti-ă duce... — dus și fi...
Cine știe, de-ă dori? —
Dar ti-ă duce tot mereu
Urmărit de dorul meu...
Să ti-ă duce călător
Să-al meu dor rătăcitor
Te-a urma mereu pribeg
— Vai, și mult mă-ă moș fost drag! —

Te-a urma mereu-mereu
Să... tu nu-i mai și al meu!... —

Nu... — Căsa-s doar, dragostile,
— Polopile-ă pacostile! —
Cind și-i dragu mai măndruș,
Cină și-i badea mai drăguș.
Ele zbor, cum zboară gindu,
Să pe-ălocurea-și fac rindu!
Să să 'mprăștie de-odată
De-ă amu te firea toată!
Să 'nnăspriște dorurile
De te iau plânsorurile, —
Să te lasă 'n val și dor
Să în mila tuturor,
Să te lasă 'n dor și rai
Să hodina n'o mai ai... —

Cu min', rindul și-ău gălat... —

... Bade... Cind și-i plecat,
Dă-ă aminte, cîte-odată,
Că te-ărușe drag o fată...
Uită-mă! dar, cind și cind,
Serie-mă, bude, cîte-un rind...
Zi-ă și tu, cind-ă, așa:
— Ce-a mai și cu draga mea!

Oră, rîntul mi-i prieten bun,
Să-i și tot cu el pe drum,
Cind s'a 'ntoarce, dă-ă aminte,
Spune-i două-trei cuvinte...
Cind a trece peste sal
Mi-a grăi ce lăi rugat,
Cind a și în dreptul meu
Mi-a șopli numele tău —
Să-ăluncă, bade, o-i läcrăma
Să pe nume te-oi chema...
Vîntul plânsul mi-a mări,
Tie 'n drum și-or răsări
Zile bune, ciasuri dragă
— Jalea mea tu să n'o tragă —
Zile bune, ciasuri dulci
— Jalea mea tu să n'o duci! —
Ci în calea ta răsără
Numai flori și primăvară,
Numai flori, din pas în pas...
Să-ăcum, bade, — bun rămas!...

Cîngurile-s puștiute,
Florile săi ofilite;
Neguri negre umplu codru... —
Să te văd... — nici gînd, nici modru!...

Eă, cu dorul mă-ă petrece —
Zi de zi mereu va trece.
Tu, de nu-i și biruit,
Nu uita că te-am iubit... —

... Dă-ă aminte de un vis dus —
Să ia seama ce și-am spus...
Dar, cind dorul te ar găsi —
Să nu plângi... — — Eă... n'ol mai fi...!

Orăștie, 1904. Crușă-Delasăliște.

Punerea pietrelor fundamentale

la Școala de Fete din Anadolchioi.

Joi, 21 August a. c. s'a serbat la Anadolchioi, punerea pietrelor fundamentale la școala de fete ce se construiește cu fondurile comunelor.

Se știe că Ministerul, în urma adresel d-lui revizor Paul Pașa, a înființat în centrele mai populate ale județului nostru, școli separate pentru fete.

Înălătura orele 10 a. m., o mulțime de locuitori se adunaseră lingă locul destinat clădirii, așteptând sosirea autorităților.

La orele 11 sosește d. Prefect al județului însoțit de d. Boteanu, președintele comisiiei intermarie.

Serviciul divin s'a oficiat de parochul comunel I. Claru, după care a urmat iscălirea actului comemorativ ce s'a pus la temelia clădirii.

Cu această ocazie d. P. Papadopol, dirigintele școală de băieți din localitate, a făcut următoarea cuvintare:

Domnule Prefect,

Un serviciu curent, pentru propagarea culturală și morală a sătenilor din acest județ, domnește dela 1902, de cind arem serieirea a ră area în capul județului. Opera întreruptă în 1904, pare a relinia din nou cu mai mare ardoare, căci în județ sunt în construcție o sumă de școli și biserici, care în scurt timp vor împodobi coprinsul acestui județ, înălătându-l deasupra celor-lalte județe ale ţării.

In comuna noastră, atât de importanță din punctul de vedere al situației ei, sunt în proiect a se clădi 2 școli, pe lîngă aceea la care astăzi Dr. punește temelia.

Pentru noi locuitorii, e un mare eveniment crearea unei școli separate de fete, căci după organizarea ce-lisă va da ulterior, ele se vor transforma în aderărate școli practice, unde se vor crea viitoarele gospodării ale ţării, înarmându-se cu acele cunoștințe, care le sunt neopărat trebuie care pentru viața de toate zilele.

Acest local de școală, umple un gol mult simțit în satul nostru, căci școala ce deja există, era într-aderărat nelinăpătoare față de numărul cel mare de copii, ce s'a găsit după recensământul școlar.

Și poate n'am și avut prilejul a area curind o școală de fete, dacă nu întâmpinam înimă bine-vîntăre pentru progresul învățămîntului; căci Dr. ori de cîte ori și răzut o intenție bună, și din parlea locuitorilor, și din partea comunei, aș incuajat-o aprobind sume de zeci de mii de lei, pentru construirea de localuri model, de care astăzi județul e plin.

Pe lîngă înalta Dr. oteniune și stăruințele D-lui Revizor școlar al județului, avem de remarcat, D-le Prefect, silința poate fără seamă a reprezentantului Dr. în localitate, D! Primar S. Tibacu.

D-sa ca rechișii funcționari administrativ în Dobrogea, de aproape 30 ani, își incununăză acum spinoasa-ă curieră cu clădirea a 3 școli, de odată, cu terminarea frumoasei bisericii locale, cu îngrădirea cimitirului și poate și cu alte lucrări de edilitate, transformind satul nostru într'un mic orașel. Imi fac o datorie aducindu-ă în prezența Dr., laude bine-meritate.

Cit privește pe noi locuitorii, vă rămînem veșnic recunoscători pentru onoarea ce faceți satului și vom lega amintirile noastre cu numele Dr. care va fi purtat înmpuri îndelungate în gura viitorilor săi ai acestui județ.

Terminind, urez sănătate tuturor oamenilor de bine, cari doresc progresul la sate.

Să strigăm cu loții.

Să trăiască D-le Prefect al jud. Constanța.

D-le Prefect răspunzind, arată, că într-aderărat învățămîntul a progresat mult în acest județ, datorită localurilor model ce s'a construit în răstimp de 6 ani. La început erau prea puține localuri de școli, care nu permiteau frecuientarea a unui număr suficient de elevi. Cu privire la Anadolchioi, zice că s'a transformat în mod simțitor. De unde pînă mai acum cîță-va ani, erau cîteva case, astăzi tinde să se transformă într'un orașel. Avindu-se în vedere, intenționea d-lui primar al comunei Palaz, de a realiza un împrumut pentru lucrări de edilitate ce se vor face în acest sat, putem spera că în scurt timp el va deveni o comună urbană. Terminind, exprimă multumiri administrației comunel în general, dorind tuturor locuitorilor sănătate.

După această cuvintare, care a impresionat foarte mult pe locuitori, date fiind dorințele lor de a vedea odată acest sat declarat comună urbană, a urmat punerea actului comemorativ la temelia clădirii. În fața ușei de intrare, la mijloc, se lasă un loc gol la temelie, în formă unei prisme dreptunghiulare.

Actul comemorativ se face sul și se pune într-un cilindru de sticlă, astupat la capete cu dopuri de plută și ciment.

Acest cilindru se pune în locul cel gol și peste el se toarnă mortar de var, pînă se umplie groapa. După aceea se aşeză deasupra o piatră patrulateră. Preotul luită un cicoan, îsbește cele patru muchii ale pietrei, pronunțând cuvintele: În numele tatălui, și a fiului și a sfintului duh, amén. Același lucru fac și capii autorităților, care prezidează slujba.

După ceremonialul de mai sus, s'a servit șampanie, la care D-l Prefect, a toastat pentru M. S. Regele și familia regală, spunind cum M. S. se interesează de aproape de această parte a țării, dorind ca între locuitorii ei să domniască liniște și ordine în toate. Serbarea a luat sfîrșit la orele 12, cînd toată lumea s'a imprăștiat, avînd bucurie în suslet, că satul progresează din zi în zi, imbogățindu-se cu frumoase clădiri de școală, unde copiii de astăzi și viitorii cetățenii ai țării, își vor cultiva inima pentru binele ei și al lor.

Duminica viitoare, 24 August, va avea loc tot în acest sat, sfintirea bisericelui cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”. Serviciul religios se va oficia de Pr. Sf. Sa Episcopul Pimen al Dunăril de Jos.

Correspondent.

Dintr'o Călătorie.

Lul Simonetti, singurul rămas.

Eram într'o călătorie mai lungă, pe tren. În vagonul în care m'așezasem, în fața mea ședea un tînăr, ca de vî' 20 ani trecuți; mai mult de mijloc decît scurt, brunet, drăguț, bine îmbrăcat; în mîndă ținea o scrisoare, pe care își arunca ochii din cînd în cînd. Cum însă în Ungaria e foarte scumpă limba românească po unele locuri, și cum observai că scrisoarea tovarășului meu era scrisă în limba mea, îmi făcu de lucru și intrai în vorbă cu dînsul, — ceea ce putu observa, că tare-i plăcea, căci în curind nu-l mai puteam opri.

Trenul alerga mereu, iar tovarășul prinse a-mi povesti una din aventurile lui.

— ... și, cum zic d-le, într'o zi, uitind de zicătoarea că: „la cireșul lăudat să nu pleci cu sacul gol” pusel gînd de călătorie. Aceia fu data primă cînd am intrat în Sibiel (?) și cu toate că n'aveam nici idee de partea locului, plecas. Dela gară, orășelul nu e mai departe, ca de-o fugă bună de fugar deprins. Prima stradă ce te conduce în centrul „Stează” — uitata Stează, frumoasa și romantica Stează! Destul în fine că, Steaza despre care vreau să vorbesc e o stradă, — o uliță, adică, după obiceul locului, — de care însă dacă te-ai legat cînd-va, nu te-ai mai despărțit de voia nici cui!.

Acel ce nu vor fi călătorit pe-acolo, sau de-or călătorit, în treacăt numal aștătut „pe Stează”, oricum nu vor fi cunoscute o din deajuns. „Pe stează” trebuie să locuască cine-va cel puțin opt luni de zile dintr'un an; și, sub condiția de a fi: fără ocupație, fără căpătă, fără nici o grije: banală ori nebanală, serioasă ori nu, materială, etc. Nu va trebui apoi să fie nici don-juan, nici haimana; — scutură-frunză, e deajuns. Că-l va chema Mitică ori Mitiu ori Dumitru — e tot una. Va putea să fie cît de simplu îmbrăcat; — rupt, de sigur, nu; ori — după placere. Încolo e destul a fi vorbări și vesel; să se ferească a-si da amarul în vîlă; să fie în fine glumă și guraliv, drăgălaș ori — găinar.. iar de pe romantica uliță, nu va avea puține suveniruri de purtat.

Toate cîte le-am spus însă, de le știu că, în primul rînd cînd intram în „Sibiel”, — era cu mult mai bine. Se vedea însă, c'am călcat cu stîngul cînd am plecat la drum, căci fusese întîmpinat cu totul contrar așteptărilor mele. Dar s'o iau dela început.

Ajung la stație; mă cobor din tren și că fiecă strein, după ce mă holbas un picuț în dreapta și 'n stînga, pe unde văzul că se indeasă toți să lasă la larg, mă 'ndesal și eu. În partea cealaltă a gărelăi așteptau o sumă de trăsuri.. — adică vî' o trei. Una am închiriat-o eu și am pornit.

Era de dimineață încă ; cînd nor, cînd soare; iar vîntul te șvîntă de tot. Mă uitam peste cîmp încocă și încolo, urmărind drumul, cînd o îndrăcată de pupăză veni să mă întîmpine de „bun venit”, dimineață, pe ne-spăl.. — mincinate!

— Pu-pu-pu-pu !

— Fi-ți-ar de cap! — și am rămas privind în juru-mi mal depară.

Drumul, cu toate că plouase numal de vî' o săptămînă, abia ne mal ținea. Cail dăpănau în trap; — care de care mal schiop și mal buestru!

— Ascultă-mă neică, — m'adresez la vizită — depare-l Steaza?

— ... și, și, și... Ba nu, mă rog... mal meream o șiră așa; după aceea, așa; apoi facem așa — și suntem pe Stează.

— Mulțam!

— Că, n'are domnul de ce...

Si omul acesta, voind să fie pe cit se poate mai clar, arătindu-mă că mergem așa și așa se 'ntindea bletul cu mină și cu tot corpul, de pe sărînana capră pe care ședea, incit acum se părea că va cădea 'ntr'o parte, acum în cealaltă.

Cail alerga mereu; cînd unul intr'o parte, cînd celalalt, cînd trăsura dincolo. Peste puțin observ c'am intrat în sat — căci o nevestă alergind după un copil în drum, prinse-al spovedi „c'o vrut să-l calce birjila”. Bletul om însă, zadarnic asuda trăgind de hățul din dreapta.. Piștea era fidul de-un ochiū, și deci tragea și el pe unde vedeau mal rău! A trebuit să-l cred chiar.

Indată ce ajunserăm la „podețu din capul satului”, ne-a „poftit” — în șanț. Am luat loc, dar m'am ridicat în grabă iar surugiu — deprins se vede — aduse trăsura la drum, se sui pe capră, și fără multe „plocomente”:

— Poftiți la loc domnule!

Se vede că-a e obiceiul — mi-am zis — și am „poftit”.

Dar peste puțin eram la „podu al mare”.

— Vrea domnul, d-șorule, să meargă pe Stează?

— Da.

— Da, cu mine?

Poi, dacă să poate va merge și fără d-ta, numai să-l spui pe unde, și cum ajunge apoi la un hotel.

Iar acesta începu din nou:

— Apo... mere d-șoru așa derept în sus, și după aceea o vedeau d-șoru o judecătoare și-o punte, care face-așa... Trece d-șoru 'n nente și mai vede-o punte; și pe încă una; și tîrgu. Apoi dacă mere d-șoru mai în sus, trece de „Părălu Birzan”; și mere, și mere, pînă face-o uliță așa... și-acolo a vedeau d-șoru o fintină, „a lu Ochișelu” așa-l zice... No, apoi mere d-șoru așa, și face așa, după aceea așa, și apoi dă în tîrg; no, apoi hotelu-l numa aci mintenaș.

— Mulțam neică, — mulțam...

— Că n'are d-șoru de ce...

Plăti și-o luan pe Stează în sus — butuc de „carte”.

La un loc, o judecătoare și-o punte, făcea așa... apoi încă o punte și încă una și tîrgu. Mă opris. La picere un iaz, dincolo era un rișu mai mare, sec. La iaz, erau vre-o cincă neveste, spălăru rufe. Una în apă le clătea. Privesc spre tîrg; nevesta cea din apă dă un tipăt: — „Iu”!

Una de lingă dinsa:

— V'at de mine!

— Vîișl drace, cu m'am spăriat!

— D-șapo ce-l tu, bată-to să te bată?

— N'o astă s'o dat nchinune!

— Da tăcești tu, că astă numai de-a naibil o facut așa.. s'o vază d-șoru ela..

— Că, zău tu, cine-o hi?

Le tăe vorba una mai bătrînă :

— Da, a hi cineva... că știu ghine că nu-ți vlădică!.. De-a mai sta lom mai vedeia!..

Celealte rîd toate înfundat. Le privesc rînd de năzdrăvânia lor și-o iau înainte.

Trec „părălu Birzan”. Din partea stîngă, o nevestă brună și naîticea își chiamă copiii. Vecina de pește drună, grăsulie și ru-menă, a eşit și ea la poartă.

— Da ce-l tu Mărie, iar tăi chort cochiil?

— Da nu știu încoito or strechiat, c'acum or fost aci..

Apoi șoptind :

— Cine-a hi, tu? Cine-a hi?..

— Naiba să-l ia, că pareă-l străin!..

Trecul în sus. A cincia casă, stă „Vaviloana”; o vădană, pe care dacă o 'ntrebă notarul de numele bărbatului, îl răspunde, că el nu-i pasă!

— El, dar unde-i dus?

— Da, dacă și dor de el, caută-l d-le notarăș. Io nu știu unde-l!

— Apoi de ce porți polecra lui?

— Ba poartă-l-o mucă-sa proteca, și al de-o are; io nu l-o port..

— Pei dar atunci cum te chiamă?

— Cum mă chiamă? — Ca pe mine! Da d-ta ce notarăș ești, de nu-ți cunoști muierile din sat?

— Bine, dar pe el cum îl chiamă?

— Da nu t-am spus?!

— Da de mult îl dus? Mortu-i? Trădește?

— Da știe-l ea de l-o făcut! Io n'am cărindar în casă, și nu știu carte.. și n'am treabă cu el... — și lasă-mă n pace!..

Iar d-nul notar pleacă. Scena se repetă de cîte ori trece notarul pe-acolo. Nevestele și copiii curg droaie, la „țigătar-u” lor.

Trec mai în sus. De vîrtele Mogi și-a luat Sore nu mai spun, îmă sunt prietene și mă or fose vecine un timp. Pe la jumătatea uliței poți privi peste tot satul. M'am și opris. Cind priveam mai bine însă, dintr-o curte vecină, îmă atrage atenția un rîs ascuțit de coconite.

— Cine-o și deșuchiată ăla? — aud un șopot.

— Haidă-de, îmă zic, după cea săptămînă bună, după ce știu că nu-s nici Vlădică, mă mai văd și deșuchiat.. — obiceiul locului, poate..

— Trebuie să fie străin.. n'are mutră de pe-acolo — urmează alta și les la poartă.

Una mai tinerică, alta mai bătrînă; fazonu acelaș. Mai șoptesc nu știu ce, și-o rup în rîseto, iar cea mai bătrînă își ascunde nasul în broboada de pe umere.

— S'a țepenit locului, săracu..

— Un's'a fi ultim?..

— Dar' nici el'n'a știu... Intreabă-l pălăria că par'ă și ea-i călătoare..

Trec înainte. În dreptul porții dau să le arunc o oare-care privire și cum nu observă că cu o săptămînă mai nainte plouase, alunec de pe un bolovan și mă prostern în noroiu! — Apoi să le fi văzut petrecindu-și coconitele!..

Noroc e am observat că ulița „făcea” așa... și o luan într'acolo. În față unei porți, unde făcea, uliță, întîmpină un bătrân, nalt și zdravăn, care scoate un fum și mă zdravăn dintr-o pipă și mă zdravănă, al cărei clubuc îmă inspiră adevărat respect. Îmă luan în drăzneala.

— Permiteți d-le..

— Mă rog..

— Sunteți de aci, pe cit văd... .

— Da. Iar dv. strein...

— Da.

— Să cu ce ocazie pe la noi?

— Simpla curiozitate d-le. Voiaj de plăcere... — Fir'ar a dracului! — mă gindeam, și eram de-abia în prima zi.

— Pare bine. Ierat să vă întreb d-le. de unde sunteți?

— De ce nu. Sunt cam de departe. Pe la noi cind plouă se uscă momentan..

— Va fi cald.

— Foarte.

— Pe la noi însă...

— Văd! — il întrerup arătindu-l pardesiul.

— Vă văzuseți chiar, cînd ați pieat și mă miram că ați nimerit locul tocmai acolo...

— Drept să spun, zic, eu nu voi am să nimereșc de loc!

— Si eu una, alta, ne-am pus curat la vorba amindol. Vezi bine, bătrâniș știu multe.

— Si astăzi adică sănătua îu ochișel și-o iau pe aci spre tîrg?

— Da, mă rog.

— Apoi, salut cu stîmă dile!

— Poftesc sănătate! Né om mai vede cred pe ștează...

— Mă rog, mă rog...

— Văsîgur că vă va placea... Stezencele-s drăgălașe, și le plăce mult glumele, și apoi, vorba clutecului:

Din Părăul lui Birzan
Pînă 'n Neaga îot Șîrbăan
Nu le mintul-lătr'un an!

Si am plecat spre tîrg, la hotel.

Cum o și fost cu prorocitul primul zile înăsă, nu-mi pot da seama. Atâtă numai pot zice:

— Să te ferești în „Sibiel”, să nu-ți cîntă hicăc, nici pupăză!

Cam sunt fete în sat, și frumoase chiar, — bată-le pupezele! — și azi aşa, miine răsă, imi trăznește păcatul, gându de nsurat. Ce-o să fie dacă de astădată m'oi întoarece acasa duplat? — mi-am zis, și plecat înăindu-mă de toarta asta.

— Ce mi-o mai fost dat să văză?

Mă duc eu în vr'o două trei locuri, și iar mă mai duc, — și mă pomeneșc în fine, că-i fac curte unei. Tinerețea de altfel, frumoasă, — juca toată, cînd ridea. Intr'o seară, mă pună păcatul și-i cer minna dela mumăsa.

Alt drac nu mi-o trebuit... — Era novastă!...

Si să te mai și apoi la spălătură dela hărțapoasca de bătrâna...

— D'apoi date-ăs dracului de „fusleanță”, da tu ai plecat să „împetești” nevestele?... No stă căz dau io! — Să ieși afară din casa mea... date-ăs dracului să te dau!... Să ieși! Căra-te! ieși!

Credetă c'am mai stat?

Dar nu ieșisem bine în uliță și babornița era la poartă, cu furca și cu spovada după mine. Nu-i era de ajuns că mă „cinstiște” în casă, dar ești să-mi facă și „petrecanie”... — O! Tine-te-ăr sănătu, Pupăza dracului, că bine mi-o mai mers pe urma ta!...

Intuneric beznă, ce-i drept, în uliță, — dar și eu eram ușurel de fugă!

Mă cred în sfîrșit scăpat și-am lăsat-o mai agale, cînd — nu știu de-am avut ori nu timp să tremur, să mă speriu ori aşa ceva...

— Tu și ală și ală! Dapoi tu de ală mi-al fost? — și pleosește!

In fine.

De urmarea acestelui petrecanii, după toate cele întîmpinate, trebuia să am și eu partea mea de ris.

In aceeași seară, un alt „norocoș” inflăcrat și el de-un drăculește de nevăstuță, se preumbila că un prieten „prin Foltești”. Trecind pe la fereastra susținelui, s'aplecă apropiindu-se, doar a distinge ceva în casă. Cel de al doilea, în chip de „semn” bătu încreșinel în geam cu degetul. Dar nimerise „ceasul rău”. Bărbatul era în poarta intre deschisa! Se repeude afară; și zmuncește bastonul respectivului, și se pune română pe — suflat.

Si da omu, curat ca el!

Cel cu patima o schiopa perfect cu româneasca:

— Da nu mai io patut mo roc!... Vede... ce fuge patut!

— Căz dau io ție de nu mai fugă!... Să te 'nvești!

— Da bot, a me!...

— A te? — No na! dacă-i a te. Si du-te și mă caută!...

A doua zi versiunile erau diferite. De cel „străin” nu se știa nimic. De amindouă „petrecanii”, însă, se vorbea pe acelaș ton, și — pe spinarea secundului patimăș.

Tovarășul meu își sfîrși povestirea, iar eu dăduse liber friu somnului. Cînd mă trezii, eram singur — și respiram molatec, admirabilul miros de băgău pornit din pipele săculești de alăturea.

Cedea.

in plus 172 de petiții adresate direct, în total No. 19.600.

2) În anul 1905, a fost de executat 159 de senință și cărti de judecată, în plus 103 popiri.

3) În anul 1905, a fost de executat 1905, și-a cercetat 483 de delictă și 11 crimi, la anul 1906 adăposti 125 delictă și 72 fapte calificate crimi.

4) În anul 1905, adăposti 285 mandat de atestare, în anul 1906, a fost 339 din oraș, și 221 venite din alte părți, în total 560; din acestea de abia s-au putut executa, din cauza lipsel de personal numai 105 din cete de oraș, și 29 venite din alte părți. Dar chiar după numărul mandatelor venite din alte părți, se poate deduce că în acest oraș se grămadesc, prin fabrici, ateliere, construcția portului, foarte mulți condamnați din alte părți ale ţării, pentru care trebuie să se intensă supraveghere.

Repartizind numărul de lucrări, ce am arătat, la ofițerul de poliție care formează întregul personal disponibil, fiind că un ofițer de poliție e deținut în port, iar Polițial și Directorul fiind tot timpul ocupati cu rezolvarea hărților, concepția a raportelor, semnarea și expedierea lor, se poate vedea că acel 6 de abia pot face față acestor lucrări: recensăminte, rechizitii, înminări după adresă a difuzelor acte, cităjuni penale și civile, care trece de 20000 într-un an; apoi să asiste la urmăririle percepție fiscale, comunale, portăreilor, corporațiilor. Multe din acestea nu pot fi duse pînă la rezultatul dorit, cum sunt anchetele penale, care multe din ele, dacă nu au fost descooperiți autori imediata, sunt lăsate neterminate, fiind că se învesc altfel ale căror cercetări preliminare, trebuie să începe, și așa mai departe.

În afara de aceste lucărări, mai sunt o mulțime de servicii, care trebuie să îndeplinească de ofițerul de poliție și agentul special, dar care sunt neglijate, din lipsă de personal. Așa avem serviciul de poliție în gara orașului, unde sosește 4 trenuri pe zi, și pleacă 4 în interval de 24 ore. Serviciul în stația Palaz, care se găsește la o distanță de 6 kilometri, fiind tot de oraș, unde se urcă în tren cel mai mult autorul ale crimelor și delictelor săvîrșite în oraș.

Controlul străinilor, care în acest oraș, este foarte greu de făcut, din cauza marelui număr de străini și a populației flotante; controlarea numerelor circulării, de urmărire a indivizilor rău făcători, care de asemenea e greu de făcut din cauza îngrămadirei prea mari de populație flotantă, acest control fiind de o mare importanță în acest oraș, căci cel mai mult indivizi fără căpăt, se îngrămadesc aici; prevederea la respectarea legilor și regulamentelor relative la higienă și salubritatea publică, regulamentelor și ordonanțelor comunale, și constatarea contravențiunilor la această prevedere, care se face numai în treacăt, pe cînd dacă ar fi personalul suficient să ar constata sute de contravenții, realizând cu modul acesta, pe de o parte și un bun venit pentru comună din amenzi ce s'ar aplica contravențiunilor, iar pe de altă parte și un bine pentru higiena publică.

In fine tot din lipsă de personal, nu se poate face un control serios al prostituției și servitorilor, nefiind prevăzut pe lîngă această poliție, un revizor sau cel puțin un agent pe lîngă biourii de servitori de care se simte absolut nevoie, și cu modul acesta să aducă și un venit comună din taxa de livrete și viză, din care s'ar plăti agentul rămăndind și pentru comună, avind un număr destul de mare în acest oraș.

Dacă am adăuga la toate acestea și trupele militare, al căror număr e marit considerabil, la toamnă urmînd să se stabilească și trupe de artillerie, trebuie să conchidem că personalul polițienesc din acest oraș e absolut insuficient și cădă a se lăua măsuri imediate de complectare. Trebuie neapărat sporit numărul ofițerilor de poliție, să că să revină unul la 1500 locuitori, cum e în Capitală și trebuie mai ales sporit numărul servitorilor de oraș, cari astăzi au ajuns să păzească unul cartiere întregi.

Pe lîngă această sporire de personal, se mai simte și necesitatea înființării de circumscripții, din cauză că orașul și-a marit suprafața, prin înființarea de cartiere noi, la margini. Așa unul la viile de sud locuit de lucrătorii Construcției Portului, apoi cartierul nou românesc, despre care am vorbit mai sus, stația Palaz, care de asemenea

Fine de Sezon.

Sezonul
Se sfîrșește
Bontonul
Se găteste
S'o șteargă
Cale... largă!
Damlagii, damlagioalee
Cucoane cu nemăsoare
Venite la băi,
Cu punga goală,
Din Invîrteala
Se 'năpoliază la nă săi,
Grase, dardulul
Si cu economii.
Pungași mai subțirel
Pleacă și ei
Cu ace de diamante,
Portmoneuri fine,
Captușite bine....
Afaceri brillante!
Hotelieri, birtași
Si bătași,
Iși vad greșelile
Incheie socotelele
Sub prevederi,
Anul acesta...
Ai naibil boieri!
Le-a jucat festa!

Ală luat drumul
Cu dulumul
Spre Varna și Stambul...
Primos chilul!
Dar nu dreptate:
Prea mare scumpătate
În toate.
În schimb, brutățil,
Măcelatii,
Zarzavagii
Si sacagișii
Sunt incintașii...
Nu vă mirați! —
Techirghiolul
Cu nomoul
A facut minuni.
Răi și buni
Paralitici,
Răchițici,
Damlagii,
Se 'ntorc bidivi!
Cu picioarele toate
Reparate.
Încă o ploale
Si toți droale
Vor lăua catrafusele
Cu toptanu.
Alivoar, la anu!

Sarogiu.

SERVICIUL NOSTRU DE POLIȚIE

Ziarul „Epoca”, cu data de 15 Iulie a. e., ocupindu-se de paza porturilor noastre, și implicit și de Constanța, constată o sumă de lipsuri, în special în ceea ce privește controlul vaselor ce trec prin porturi, — lipsuri a căror imediată împlinire o socotește absolut necesară.

La constatăriile întemeiate ale „Epocei”, dacă am adăuga și o sumă de alte plingeri îndreptate contra felului cum se face serviciul de pază în oraș, trebuie să convenim că chestiunea comportă mult interes și în consecință am căutat a culege oare cări date, cu privire la organizația serviciului polițienesc al orașului nostru, pentru a ne putea pronunța în cauză.

Personalul prevăzut pe lîngă poliția orașului Constanța, prin legea de organizare a polițiilor din 1905, — personal care a fost redus aprespe la jumătate din cît era la 1900, cînd populația orașului era cu 5—6000 loc. mai mică — nu mai poate fi suficient pentru vremea de astăzi, mal cu seamă în acest oraș, care din zi în zi se dezvoltă, fiind un centru important de comerț, o stație balneară din ce în cînd mai frecventată de tot felul de oameni, precum și un port cu o activitate destul de mare, formind legătură pe drumul cel mai scurt dintre occident și orient, ceea-ce face ca zilnic să se mărească traficul de pasageri și mărfuri.

La această activitate a portului, — care fiind înălță în construcțione, are angajate în șantierele sale mii de lucrători, veniți din toate colțurile țării, — e nevoie de un număr de brațe din ce în ce mai mare, deci o îngrămadire mai mare de oameni, atât pentru muncă cît și pentru reprezentare de afaceri în oraș.

Odată cu creșterea prea mare a populației, a crescut și diversitatea de interese și naționalități, și în aceeași proporție și conflictele dintre indivizi.

Prin îngrămadirea de populație, Constanța s'a marit și în suprafață: în marginea de nord-est și nord, comuna a parcelat pe un teren de 40 hectare, 1014 locuri de casă, pe care s'a și construit cîteva sute de case.

In consecință, lucrările poliției s'a împovărat și simțitor. Astfel:

1) In 1905, registrul de intrare s'a încheiat cu No. 15.800 pe cind în anul 1906, cu No. 19.437

înă de oraș fiind la o depărtare de 6 km. — cele patru fabrici de petrol, tăbăcarile, toate imprejurul orașului la cîte 3—4 km. așa că chiar dacă oficial poliției ar fi în mijlocul orașului acele cartiere noi sunt foarte departe; credem dar că este nevoie să se înființează două circumscripții, una coprinzînd partea de jos a orașului din bulevard pînă în Cuza-Vodă, avînd oficial cu poliția la un loc, iar ceală coprinzînd partea de sus a orașului, și cartierele noi cu stația Palaz, avînd oficial cît mai în marginea orașului pentru a fi în apropiere de acele cartiere.

În afară de acestea, nu știu decă cine-va să gîndit la condițiunile de trai ale sub-comisarilor de clasa III, cu 90 lei salar, dacă e cu puțină ca el să ducă o existență convenabilă, să se îmbrace curat, cum îl se pretinde, în acest oraș, unde traiul e de o scumpete de speriat și unde tentațiunile de contrapere sunt așa de frecuente.

Ar trebui ca toți subcomisarii din Constanța să fie de clasa I, pentru că numai așa îi s-ar putea preîndre un serviciu conștincios.

Fără aceste spori și îmbunătățiri, serviciul nostru de poliție nu poate fi de cît iluzorii și e ne-apărâtă trebuință, ca cel puțin la formarea viitoarelor bugete să se aibă în vedere toate acestea.

De ce se murdărise...

La Mamaia'n fundul mărel
Se certău mai eri dol pești:

— De ce apa murdăresti?

Zicea'n culmea indignării

Un calcan către-o scrumbie,

— Sa mă băta Dumnezeu

Dacă am murdărit-o eu!

Strigă ea cu energie.

— Dar de ce's așa murdere

— Valurile azi, mă rog?

Nu făcuș, yr'un pocinog.

Să'li speli rușele în mare?

Ba lîi jur, sunt inocență!

De prisos să te mal juri,

Marea-i plină cu lături,

Vina ta e evidentă!

Jos în mare la Mamaia

Se certău pești-amindoi,

Dar cînd cearta era 'n tol.

Și era gata bătaia, —

lacă un bătrîn nisetră

Il îmbrînci pe calcan

De'l svirli ca'n tobogan

La distanță de un metru.

— Mai calcane, tacă odată!

Dacă'n mare's murdăril

Așa multe azi, să'li

Nu scrumbia-l vinovată.

Si nu merită bătaie.

D'al vrea puțin să te miști,

Al vedea vre-o cincl tăkiști

Ce'notind pe sus fac bae!

Din „Epoca”

Gheorghe Biciușă.

N. R. Curioș să știm și noi,
Cine sunt „Tăchiștil”, care
Aș putut să murdăreasă
Marea, cit e ea de... mare
Întrebărăm pe Biciușă,
Care, cit al bea o dușcă,
Ne-a răspuns imediat,
Cu peniță lui, dibacea:
Aș fost: Simion, Bănescu,
Cosac, Zissu și Costaceă:

Sarogiu

Interview cu o Muscă.

Găindu-ne în plină campanie electorală, în vederea alegerilor ce vor avea loc în Septembrie, cînd se prevede că se va da o luptă înverzunătă, și cum numai pe cale de interview poți afla multe și nărunte, fără să angajezi răspunderea gazetei, ne-am hotărît să facem și noi apel la mîncărimea de limbă a culvei, pentru a putea juca în curent pe cîitorii noștri cu marile evenimente dela ordină zilei.

Am evitat să adresa vre-unul din candidați, sau vre-unul fruntaș — fie chiar om din comertul său industrial din localitate, pentru motivul că oricare, fie el de puțin interesat în cauză, vede printr-o prismă specială lucrurile și e cu neputință să se pronunțe cu destul discernămînt și neînțîrere.

În consecință, ne-am adresat unei muște, de nume... mărcuș — de mărimea unui respectabil sămbure. Am să zis un lucru, dacă nu ne izbea urechila... cacofonia!

O muscă — ne-am gîndit — care poate pătrunde în tot locul, care zboară din om în om, de pe buză pe buză, de pe frunte pe frunte, poate audii nebunia multe, și e în stare să cunoască tot ce se pune la cale.

Ne-am întreținut în limba ei; să și muștele limba lor. Animalele, în încercarea lor, sunt deseori mai eloante, decit mulți avocați flecați!

— Bonjour Madame.

— Pardon, d-nule. Sunt domnișoară. N-am avut niciodată un bărbat cu cununie pînă acum; am avut numai amanți.

— Ierătă-mă, domnișoară. E o regretabilă greșală, de tipar.

Lăsați înă orice supărare de o parte și binevoiți a-mi acordă un interview, cu privire la situația politica din orașul nostru.

— Cu placere, domnule. Să o fac cu atât mai bucuros, cu cît știu că numele meu va fi dat publicității, se va vorbi de mine ca de o personalitate marcantă, căci nu fiește cine e interviewat în zilele noastre. Mulți plătesc bine chiar luxul de a fi supuși unui interview, — și dăta, ca ziarist, trebuie să știu lucrul acesta.

— Mă surprinde foarte mult, domnișoară, franchețea d-vă; mai departe, constată d.v. o profundă cunoaștere a celor... omenești; aceasta mă face să mădăduiesc că vă veți pronunța cu același neînțîrere și asupra cauzelor care mă aduce la d.v.

— Va fi poate singurul interview, dat în cunoștință de cauză și numai în interesul cauzelor înăși. Oamenii, în interview-urile ce acordă, caută să oculească cît mai mult cauză și să-și evidențeze, pe cît cu puțină, numai propria lor persoană.

— Lucrul e exact.

— Așă formulat întrebările d-voastre?

— Da și anume: Cite liste de candidați credeți, că se vor prezenta la viitoarele alegeri dela comună noastră?

— Apoi, să'li spun, a greșit d-l Andronescu cînd a socotit, că d. Bănescu și eu al lui ii vor da concursul, fără ca să pună listă separată. Noul partid conservator-democrat nu perde o alegere de cătun, dincolo în țară, fără ca să se manifeste ca grupare constituată, și va lăsa ocazia ce-l prezintă alegerea într-un oraș de importanță Constanței?

Pe lîngă aceasta, partidele așa zise de guvernămînt — și d. Bănescu se pretinde șeful unui asemenea partid în localitate — din principiu nu tolerăză formarea de dizidențe. Ceea ce s'a întîmplat Administrației de astăzi, o pot păti și guvernările de mîne și atunci se va recurge tot la concursul adversarului natural, pentru a se pune la locul lor copiii stricati din casă.

Tinând seamă așă dar de aceste considerații de principiul și de ordin practic, e în afară de orice discuție că vom avea pe lîngă lista Administrației, o a doua listă propusă de dizidența de astăzi, o a treia în cap cu d. Bănescu și, pentru a nu lipsi partea comică, se va prezenta și o a patra listă, pe care am putea-o numi, de... adunătură. Cine va fi în cap nu importă: sunt toți ca unul!

— Nu mi-ai putea spune, care a fost cauza provocării dezbinării în ultimul consiliu comunal? Se pretinde că ar fi chestia apel.

— În privința aceasta îți voi reproduce cuvint cu cuvint, o con vorbire surprinsă de mine între d. Bănescu și alii dol domni, pe care la nevoie i-aș putea numi, pe terasa Cazinoului Comunal.

— Chestia apel — zicea d. Bănescu. — Rahat cu apă racă! Toată supărarea lor provine de acolo, că Prefectul n'a voit să le numească primar, pe cine așa voit el, pentru că să-și facă de cap acolo. Dacă Vîrnava a făcut cera ban pînd acum, e că a legonă pe acestă... din Prisarie!

— Mi-e greu — conchiso interlocutorarea noastră — ca să vă numesc epitetul, cu care fostul primar conservator gratifică pe dezințenții de astăzi.

— Cui prevedeți săușe mai multe de reușită?

— Iată un răspuns, care alătura i-ar părea greu de dat, cînd în realitate e atât de simplu.

Dacă nu reușește lista Administrației, vom avea iar dizolvare și din nou alegere.

Dacă nu reușește opoziția, apoi succeseul va fi de partea Administrației!

În tot cazul — continuă muscelul nostru, lăudându-și un aer de... cel puțin fruntaș al comertului său industrial — nu se va putea spune de acela, care va cădea în alegore, că a reușit. Succesul așa zisă morale sunt un fel de... rahat cu apă rece — vorba șefului tăchiștilor din localitate.

Cu acestea am încheiat interviewul, solicitat și, odată cu rămasul bun, ne-am luat și permisiunea ca, dacă imprejurările politice o vor reclama din nou, să apelăm înapoi la bunăvoie și la cunoștințele profunde ale acestor fenomeuale muște.

CRONICA ȘTIINȚIFICĂ

Ceva despre formațiunea Petroleului.

Concepțiunile chimice asupra modului de formăriuo a petroleului încep să fie din ce în ce mai admise, mai ales că experiențe din ce în ce mai convinătoare vin în sprijinul lor.

Berthelot, pe la 1866, era de părere că unele metale ușoare ca: sodiu, potasiu, calciu etc., venind în contact cu acidul carbonic în adâncimile pămîntului, la temperaturile acelea foarte ridicate, ar da naștere la niște carburi metalice, care venind mai în urmă în contact cu apă, ar da naștere la hidrocarburile ce constituie petroleul. Teoria lui Mendelejev se asemăna cu precedentă, numai că dinsuț socotea carbura de fer ca principalul material prim pentru formațiunea păcurei.

Cercetările mai recente ale lui Moissau au oferit teorie minerală, un mare număr de experiențe sprijinitoare.

Cuptorul electric imaginat de acest mare chimist, i-a permis prepararea foarte lăsicioasă a carburilor metalice. Azi chiar aceste substanțe se prepară în cantități enumerate; așa carbitul care se întrebunează în lămpile de acetilenă nu este de cît o carbură de calciu [C 2 Ca], și cei ce ennoșe funcționarea acestor lămpi, știu că acetilenă este un gaz care se formează prin acțiunea apei asupra carbitului.

Acetilenă este o hidrocarbură, care prin anumite cauze fizice sau chimice se poate transformă în hidrocarburi mai superioare, lichide sau solide, se poate deci polimeriza.

Moissau studind ușinarea apei asupra unui mare număr de carburi metalice, n-a putut prepara cu ajutorul unei carburi de uraniu, o cantitate suficientă dintr'un lichid format din hidrocarburi sălăjate și cera hidrocarburi aromalice, prezintând deci o asemănare relativă cu unumite petroleuri.

Dar și în cazul teoriei organice și în cel al teoriei minerale, experiențele doveditoare nu prezintă de cît un caracter aproximativ, întrucît nici una din ele nu se sprijină pe experiențe generale.

Mă explic: Petroleul artificial al lui Berthelot și al lui Moissau nu conțineau de cît hidrocarburi sălăjate și hidrocarburi aro-

matică, pe cără vreme nașterele caracteristice petroleurilor rusești lipseau cu desăvârșire.

Același lucru și cu petroleul artificial obținut de Engler prin destilarea grăsimilor de pește.

Se pare însă că balanța începe să se plece în spre partea teoriei minerale în urma unor cercetări foarte importante ale lui Sabatier și Senderens.

Acesti colaboratori au observat pentru prima oară, că hidrocarburile nesaturate se pot sătura cu ușurință atunci cind sunt tratate la cald cu hidrogen în prezența unor cantități foarte mici de fer, cupru sau mai ales nikel fin pulverizat.

Dinții au trecut un amestec de acetilenă și hidrogen printr-o ţeavă încălzită la 200 grade, că confinează nikel fin pulverizat, și după 24 ore au găsit în baloanele lor 20 de grame dintr-un lichid perfect identic cu petroleul american. Trecând numai acetilenă peste nikel încăzit la 200—300°, rezultă un lichid brun verzu format din hidrocarburi aromatice, care în stare de vaporă și amestecat cu hidrogen, fiind trecut peste nikel de 200°, a condus la un lichid lăptău perfect identic cu petroleul caucasic.

Aceasta este prima sinteză a petroleului rusesc și în modul acesta concepția chimică-minerală devine cea mai probabilă.

În această ultimă experiență, dacă hidrogenul se găsea în mică cantitate se obținea un petroreu identic cu petroleurile naturale român și galician.

Așadar cu un amestec de hidrogen și acetilenă, în prezența unor cantități foarte mici de nikel, s'a putut reproduce în laborator toate petroleurile naturale, făcând miș modificări în condițiunile de experimentare.

Potem deci expune ea concluzie, teoria generală cea mai probabilă în privința formării petroleului:

In silu pământului se găsesc cantități mari de carburi metalice; opele venind în contact cu acestea dău naștere la hidrogen și la acetilenă.

Dacă hidrogenul este în cantitate mare, se va forma în prezența nikelului (care e destul de răspindit în natură) sau chiar a ferului, un petroreu bogat în hidrocarburi săturate; aceasta a avut loc cu petroleul american.

Dacă acetilena sosește singură în contact cu nikelul, rezultă un petroreu intermediar care va fi transformat prin acțiunea consecutivă a hidrogenului în petroleu cu naștere, cum este cel rusesc.

In fine dacă acetilena este în cantitate mult mai mare de cît hidrogenul, ia naștere un petroreu intermediar între cel american și rusesc, cum este petroleul românesc.

Sunt și considerații geologice curățări confirmă aceste revederi, nu voi insista însă asupra lor întrucăt experiențele chimice sunt destul de probante.

Mircea Berberianu.

ȘTIRI ȘCOLARE

— D-na P. Bindea a fost numită pe 1 Octombrie, invățătoare dirigintă la școala de fete din Rasova.

— D-l P. Ionescu invățător la școala din Gîrlău, postul al II a fost transferat la Ferbinți-Vlașca.

— Intre 1—15 August se face recensământul copiilor în vîrstă de școală din acest județ.

— D-na Paraschiva Mihăescu a fost mutată după cerere la școala din comuna Cochirleni, postul al II-lea.

— Pe ziua de 1 Octombrie D-ra P. Ionescu a fost numită invățătoare dirigintă la școala de fete din Anadolchioi.

— D-nele Virginia Botez-Hirsova și Emilia Mălinescu institutoare la școalele de băieți din localitate, au fost mutate la școalele de fete.

— În ziua de 25 August a. c. se va ține la Prefectura județului concurs, pentru ocuparea a 3

bucuri la școalele inferioare de agricultură din țară. Absolvenții acestor școale fac numai 1 an armată.

— Intre 1—15 Septembrie a. c. Ministerul Instrucțiunii Publice va numi cu titlul provizoriu pe invățători ajutori, reușiti la examen.

— Invățătorul soț Ec. și l. Ionescu au fost transferați pe 1 Octombrie 1908 la școala din com. Chioșeler.

— La școala de fete din com. Caramurăt a fost permuată D-ra Justina Boerl.

— La școala din Topal s'a înființat postul al III-lea de invățător.

— Statistica știutorilor de carte a fost amintită anul acesta de Ministerul Instrucțiunii.

— Invățătorul soț T. și Ec. Gheorghe au fost transferați la Ghizdărești.

— Invățătorul Cr. Cincu dela școala din satul Tichilești a cerut transferarea pe 1 Octombrie, la școala din nou înființată din Caracicula.

— D-na Eufrosina Dracopol a fost transferată pe 1 Octombrie la școala din com. Lipnița postul al II-lea.

— Revizorii și Inspectorii școlari din întreaga țară sunt chemați la București, pentru ziua de 25 August unde vor fi consultați asupra noilor organizări ce se va da invățămintului primar cu începere dela 1 Septembrie 1908.

— P. Milos dela școala din Gîrlău postul I a fost transferat pe 1 Octombrie 1908 în județul Roman.

— Pentru viitorul an școlar se vor lua măsuri a se introduce în toate școalele primare practica lucrului manual la băieți.

— D-na Eug. Bruckner dela școala fröbeliană din com. Gargalice-Mic a fost transferată la școala fröbeliană din Canara.

— S'a început construcția noului local de școală de fete din Anadolchioi.

— D-ra El. Climescu dela Docuzol postul al II-lea a fost transferată în județul Vaslui.

— D-na Eufrosina Dociu dela Ghiuvenlia se transferă pe 1 Octombrie 1908 la Caraomer postul al II-lea.

— În satul Biul-Biul-Mare s'a înființat o școală de cățun.

— Pentru anul bugetar 1909—1910. Invățătorii și Primarii vor forma proiecte de bugete în ceiace privește cheltuielile pentru școli și se vor înainta Revizoratului, care la rindul său le va trimite serviciului Comptabilității din Minister, spre cercetare.

— D-l invățător C. Mălinescu din Medgidia se transferă pe 1 Septembrie 1908 la școala No 1 de Băieți din Fălticeni.

INFORMATIUNI

Putem anunța cu bucurie că starea sănătăței M. S. Regelui e bună.

Credem a ști că eraménul radiografic făcut zilele acestea n'a arătat nimic suspect și că d-rul Noorden a și permis M. Sale să se hrănească mai bine, regimul ce urmărește aci nehränind-L îndeajuns.

De altminteri, zilnic Suveranul face excursii prin parcul Costelului, ceeace dovedește buna stare a sănătății Sale.

Persoanele doritoare să ține în găză elevi cără urmează la gimnaziul din localitate, sunt înconștiințate că nu pot face aceasta de cără în urma unei autorizații cerute de la Direcția gimnaziului. În același timp se pune în vedere că această autorizație se va da numai acelor persoane care se vor conforma următoarelor dispoziții din regulamentul școalelor secondare:

Art. 149. Nu pot ține copil în găză persoanele care țin stabilimente publice de orice natură, precum și persoanele a căror moralitate nu va fi bine stabilită.

Art. 151. Nimici nu va puțea înăcopila în găză de cără dacă împănește următoarele condiții:

a) Să aibă un local întrunind condițiunile higienice.

b) Să dovedească că pune la dispoziția copilului, orfaniilor, cameră încălzită și luminată și linștea necesară studiului.

c) Să dea o declarație scrisă în mină directorului cum că a luat cunoștință de regulamentul școalei și că se va conforma Iul.

Autorizația de a ține copil în găză se va retrage atunci cind s-ar aprecia că moralul copiilor poate fi primedjuit.

Anunțăm că dedesebăldă plăcere că eri Dumînică 24 c. a avut loc căsătoria d-șoarel Maria Oh. Radu, nepoata d-lui I. Odăian, mare proprietar și primar al comunei Gheringec din oraș Mangalia, cu d. Stefan Motolea, secretarul comunel.

Urdăr tinerilor căsătoriți toate fericirile.

În urma unei reclamații, Poliția făcind desinderi la fața locului, a constatat că contrar ordinului precis al Ministerului și în contra ordonanțelor comunale, se întrebunează la mai multe binalie în construcție, nisip sărat de mare, dela cariera d-lui Lazăr Leibovici.

Suntem informați că, pe șoseaua din dosul viilor orașului, tălhari adăpostiți prin vîl, atacă în fiecare noapte aproape pe jăranii, care se înapoiază acasă, după ce și-au vindut produsele.

Socotim de imediată trebuință ca un jandarm rural să facă serviciu de pază, în permanență, în acea parte de loc.

Actualul local al spitalului comunal urmând a fi transformat în școală, s'a dispus suspendarea lucrărilor noile din curte. D. d-r Sion, sub-directorul serviciului sanitar, însoțit de d. ing. Salos a și venit în localitate, pentru a găsi un teren propriu pentru un nou spital cu pavilioane speciale pentru boala infectioasă și un lazaret pentru ciupi și holerică.

Din inițiativa d-lui dr. Bielezanu, s'a înființat în localitate, în toamna anului trecut, o societate pentru protejarea animalelor, din care mai cu seamă urmău să facă parte sutele de muncitori cări, spre ușurință agonișirii pline negre și-au putut hîngheba un bîet cărucior c'un cal. Scopul societății — se zice — este de a da ajutorare membrilor pentru cumpărarea de vile, în cazuri de accidente mortale și de împărțirea de doctorii gratuite celor cărora li-s vitele bolnave. Si se percepea de fiecare cap de vîlă — impus șiind totodată fiecarui căruș, strein ori nu de localitate, care își scoate existența aci — frumoasa taxă de un leu pe lună.

Dela sine înțeles, aceasta fiind o taxă mare, ca cotizație — cunoscut șiind greul traiului și dările — foarte puțini cărușuși și-au înscris vitele. În urma unei ordonanțe însă, care cerea ca fiecare căruș să se prezinte cu vita la vizita medicală lunată, oamenii încep a se înscrise, de teama amenințărilor agenților veterinari — factorii ai societăței.

Si multe areau și suferi acei cări mai bine se lipseau de vizita medicală decit să plătească de fiecare cap de vîlă „leu” pe lună. Erau oprisi, scouri, dela lucru, pentru o zgîrietură ce-ar și avut o calul. „Te 'nvăț eu să plătești!” striga agentul, iar bîtelul om plăteau, ori se întorcea acasă.

Zilele trecute însă, acei agenții, s'a purtat într-un chip inegalabil, făță de trăi cîșiva cărușuși din Anadolchioi, cări — mai mult ca sigur — din cauza lipsiei, au renunțat la societate. Oameni în vîrstă, făci și copii de familie, au trebuit să fie batjocura unor agenții cări, sub motiva „bene minus” își „fac” datoria...

Tinem să întrebăm numai pe d. dr. Bielezanu, are cunoștință despre toate acestea? Si: ce se face cu cotizațiile adunate?

Din cauza lipsiei de spații, amînam pentru numărul viitor articolul cu privire la apărarea și consolidarea malurilor de Nord-est ale orașului.

Încă nu sunt zece zile dela apariția numărului nostru ultim, în care publicam o informație privitor la Administrația Tîrgului de Vîte din Anadolchioi, și — iată-ne din nou chemați la datorie.

Cinei purce și unui vecin de acolo, întrînd în curtea Tîrgului, său intors numai „patru” acasă; iar unul dintre aceștia cu un picior rupt.

